

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

СЛОБОДЕНЮК ІННА ВАЛЕНТИНІВНА

УДК 34. 037

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ З
ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ**

12.00.07 «Адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право»

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор
Гаращук Володимир Миколайович,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, завідувач
кафедри адміністративного права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Колпаков Валерій Костянтинович,
Запорізький національний університет,
завідувач кафедри адміністративного та господарського права;

кандидат юридичних наук, доцент
Яценко Валентина Петрівна,
Харківський національний університет внутрішніх справ, доцент кафедри
адміністративного права і процесу.

Захист відбудеться «24» травня 2018 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого (61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77).

З дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 84-а.

Автореферат розіслано «24» квітня 2018 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

В. Ю. Шепітько

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми. Питання, пов'язані з охороною правопорядку, завжди залишаються пріоритетними у забезпеченні життєдіяльності людини, суспільства і держави. Без перебільшення, можна твердити, що забезпечення правопорядку виступає не лише одним із найважливіших обов'язків держави перед громадянами, а й самою умовою існування держави, виступаючи основою її суверенітету і територіальної цілісності, її економічної та інформаційної безпеки.

Існуюча протягом усього часу суспільного розвитку нашої країни система домінування державно-владної відповідальності за стан громадського спокою, правопорядку, безпеки сформувала так званий охоронно-поліцейський тип функціонування механізмів протидії правопорушенням і кримінальним явищам. Характерні для нього фіскально-наглядові та репресивні функції забезпечення правопорядку в публічних відносинах, з одного боку, перевантажували бюрократичні моделі управління процесами протидії правопорушенням, а з другого – створювали реальну загрозу для формування свавілля влади. Сучасні процеси демократизації української політико-правової системи орієнтовані на західноєвропейські цінності, привели до розуміння потреби у зміні основних акцентів функціонування правоохоронної системи, та здійснення правоохоронної діяльності на користь моделі пріоритету задоволення запитів громадянського суспільства в правоохоронній діяльності державних органів з їх переорієнтацією на надання сервісно-правової допомоги у сфері захисту прав, свобод, законних інтересів громадян разом із розвитком інститутів громадянської самоорганізації та контролю. Такий підхід є не лише обов'язковим атрибутом розбудови демократичної, правової, соціальної України, а й гарантує ефективне попередження та припинення правопорушень, сприяє досягненню високого рівня правопорядку в країні.

На сьогодні вже не викликає сумнівів те, що невід'ємною складовою побудови такої оптимізованої системи стимулювання прямих і зворотних зв'язків правоохоронних органів та населення стає підвищення ролі і ефективності роботи громадських формувань правоохоронної спрямованості, як «народної сили», у загальному механізмі охорони правопорядку. Як свідчить досвід багатьох країн світу, без активної участі громадськості діяльність правоохоронних органів у попередженні, виявленні та припиненні правопорушень є малоефективною і не дозволяє досягнути широкої підтримки з боку населення, що, у свою чергу, негативно позначається на результатах такої діяльності. Тож забезпечення правопорядку має бути не лише завданням держави в особі органів владних повноважень, а й стати справою усього українського народу.

Проте, незважаючи на неабияку важливість окресленої проблематики на сучасному етапі розвитку нашої державності, слід зазначити, що в юридичній літературі питання участі громадськості в правоохоронній діяльності залишається недостатньо висвітленим. Так, окремі

проблемні питання організаційно-правових засад діяльності громадських формувань з охорони правопорядку неодноразово ставали предметом наукових досліджень таких вітчизняних і зарубіжних учених, як О. М. Бандурка, В. М. Бевзенко, В. В. Галуцько, О. М. Головка, Ю. В. Делія, В. В. Доненко, М. М. Клемпарський, А. Т. Комзюк, В. К. Колпаков, О. П. Коренєв, О. В. Кузьменко, О. С. Кузніченко, В. І. Курило, О. М. Музичук, Д. В. Приймаченко, В. І. Олефір, Х. П. Ярмаки та ін. Ураховуючи вищенаведене, неможливо стверджувати, що порушені ними проблеми знайшли своє остаточне розв'язання. Чимало положень чинного законодавства, що регулює діяльність громадських формувань з охорони правопорядку, є застарілими, підлягають перегляду та закріпленню в оновлених нормативних актах, що відповідають вимогам часу. Особливої уваги також потребує дослідження досвіду європейських країн щодо участі громадськості в охороні правопорядку. Саме тому обрану для дослідження тему слід визнати своєчасною й актуальною.

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання роботи становили наукові праці із загальної теорії держави та права, розробки фахівців адміністративного права, теорії державного управління, кримінального та інших галузей права – С. Б. Абулгазіна, В. Б. Авер'янова, О. Ф. Андрійка, І. В. Арістової, Д. М. Бахраха, В. Т. Білоуса, Ю. П. Битяка, І. І. Веремеєнка, В. М. Гаращука, І. П. Голосніченка, С. Т. Гончарука, П. В. Діхтієвського, Є. В. Додіна, В. В. Зуй, Т. Є. Кагановської, О. П. Ключниченка, М. В. Ковалюк, В. В. Коваленка, Ю. М. Козлова, Т. І. Коломоєць, О. Є. Користіна, Я. В. Лазора, Р. С. Мельника, Н. П. Матюхіної, О. І. Миколенка, П. П. Михайленка, Р. С. Мулкаєва, В. Я. Настюка, Я. М. Нельсона, Д. К. Нечевіна, Н. Р. Нижник, О. І. Остапенка, І. Я. Петкова, А. О. Селіванова, С. Г. Стеценко, М. М. Тищенко, К. Г. Федорова, В. І. Царенка, В. К. Шкарупи, О. Н. Ярмиша та ін.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження безпосередньо пов'язано з тематикою науково-дослідних робіт кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого і виконано відповідно до державної цільової комплексної програми «Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні» (державний реєстраційний номер 0112U003550).

Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (протокол № 7 від 21.03.2014 р.).

Мета і задачі дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб з урахуванням концептуальних розробок юридичної науки, доктрини адміністративного права, вимог чинного законодавства та правозастосовної практики визначити сутність та особливості організаційно-правових засад діяльності громадських формувань з охорони громадського правопорядку в Україні, напрацювати наукові пропозиції та практичні рекомендації, спрямовані на удосконалення нормативно-правової бази, присвяченої регулюванню зазначених питань.

Відповідно до визначеної мети в ході дослідження було поставлено такі завдання:

- визначити поняття громадських формувань з охорони правопорядку, сформулювати їх суттєві ознаки;
- дослідити проблему диференціації громадських формувань з охорони правопорядку та виокремити їх види;
- з'ясувати роль та виділити функції громадських формувань з охорони правопорядку в умовах сьогодення;
- узагальнити характеристику адміністративно-правового статусу громадських формувань правоохоронної спрямованості та їх членів;
- висвітлити принципи діяльності громадських формувань з охорони правопорядку;
- виокремити основні етапи створення громадських формувань з охорони правопорядку;
- проаналізувати основні форми діяльності громадських формувань з охорони правопорядку та методи їх роботи;
- виробити конкретні пропозиції та рекомендації щодо напрямів удосконалення механізму взаємодії громадських формувань з охорони правопорядку із державними інституціями в Україні на сучасному етапі державотворення.

Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, що виникають під час діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку.

Предмет дослідження становлять організаційно-правові засади діяльності громадських формувань з охорони правопорядку.

Методи дослідження. Відповідно до мети і завдань дослідження для одержання об'єктивних і достовірних результатів використовувалися як загальні, так і спеціальні методи пізнання правових явищ.

У роботі використані окремі наукові методи пізнання: логіко-семантичний, формально-юридичний, порівняльно-правовий, системно-функціональний, соціологічний, статистичний, історико-правовий та системно-структурний. Так, за допомогою історико-правового методу у розділі 2 досліджуються процеси становлення та розвитку інституту участі громадськості в правоохоронній та правозахисній діяльності. Порівняльно-правовий метод використано у розділі 3 для дослідження досвіду участі громадськості у правоохоронній та правозахисній діяльності зарубіжних країн. За допомогою логіко-семантичного методу в розділі 2 визначені форми участі громадськості в охороні громадського правопорядку, принципи, форми і методи правоохоронної та правозахисної діяльності громадян, а також засади створення, основні завдання, права й обов'язки та інші складові правового статусу громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону та їх членів. Статистичний метод використовувався для визначення недоліків правового регулювання та діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку, формулювання пропозицій та рекомендацій

щодо вдосконалення та підвищення ефективності їх діяльності, а також удосконалення взаємодії органів Національної поліції і громадських формувань.

Нормативною та емпіричною основою дослідження виступили Конституція України, закони України, інші нормативно-правові акти Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, накази й інструкції центральних органів виконавчої влади, що регулюють питання, пов'язані із діяльністю громадських формувань з охорони правопорядку, а також практика застосування чинного законодавства та статистичні матеріали з означених питань.

Науково-теоретичну основу для виконання дисертації становили наукові праці представників вітчизняної та зарубіжної науки різних історичних періодів у галузі теорії держави і права, адміністративного, кримінального права, кримінології та інших юридичних наук, теоретичні дослідження і висновки яких дали змогу змістовно висвітлити більшість аспектів дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших монографічних досліджень, у якому комплексно з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням останніх досягнень юридичної науки та сучасного етапу державотворення запропоновано нові підходи до розуміння організаційно-правових засад діяльності громадських формувань з охорони правопорядку, що дозволило сформулювати нові наукові підходи щодо оптимізації їх роботи в зазначеній сфері.

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових концептуальних положень у науці адміністративного права та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Найважливішими з них є нижченаведені.

Уперше:

– до основних функцій громадських формувань з охорони правопорядку запропоновано віднести: а) правозахисну; б) соціально-виховну (забезпечення розвитку соціальної активності громадян, формування активної громадської позиції); в) соціально-правову (підвищення рівня правосвідомості, поширення принципів правових відносин у суспільстві, формування правової ідеології); г) соціально-культурологічну (підвищення рівня усвідомлення норм культури, моралі та етики); д) гуманітарну (допомога населенню у разі стихійного лиха та кризових ситуацій); е) посередницьку (виконання функції проміжної ланки між державою і громадянським суспільством);

– запропоновано поділяти процес створення громадських формувань з охорони правопорядку на три етапи, а саме: 1) ініціювання створення громадського формування з охорони правопорядку. На зазначеному етапі відбувається «інтелектуальне створення» формування, тобто вирішуються питання щодо доцільності та можливості його створення, назви, структури, складу тощо; 2) підготовка створення громадського формування з охорони правопорядку. Цей етап має на меті вчинення конкретних дій, спрямованих на створення формування: а) проведення зборів (конференції) громадян,

який включає розроблення статуту формування та прийняття рішення щодо створення зазначеного формування; б) перевірка (оцінка якостей) майбутніх членів громадських формувань; в) узгодження положення (статуту) та рішення про створення формування з керівництвом відповідного територіального органу Національної поліції, а також виконавчого органу ради, на території якої воно діятиме; 3) легалізація громадського формування, тобто набуття статусу юридичної особи, яке відбувається шляхом проведення державної реєстрації та отримання відповідного свідоцтва;

– обґрунтовано доцільність запровадження рейтингової системи оцінки діяльності громадських формувань на рівні всієї країни. При цьому результати такого оцінювання мають оприлюднюватися на офіційних сторінках веб-сайтів органів виконавчої влади, що забезпечить прозорість та постійний моніторинг діяльності таких формувань з боку громадськості, а також виконання ними функцій на засадах змагальності. Це сприятиме зміцненню їх авторитету, прискорить відсіювання громадських формувань з охорони правопорядку, які були створені лише формально та не виконують покладених на них обов'язків;

– усі громадські формування запропоновано поділити на два великі блоки: 1) громадські формування, утворені для реалізації особистих (власних) потреб громадян (культурні, вікові, професійні, творчі та ін.), не пов'язаних з підтриманням правопорядку, та 2) громадські формування правоохоронної спрямованості, основною метою яких є допомога правоохоронним та іншим державним структурам підтримувати правопорядок.

Удосконалено:

– підходи до розуміння проведення профілактичної роботи, яка здійснюється членами громадських формувань у формі індивідуального виховання. Доведено актуальність та необхідність запровадження такого напрямку їх діяльності, як запобігання правопорушенням шляхом проведення виховної роботи серед молоді. Пропонується оптимізувати проведення членами громадських формувань відповідних роз'яснювальних занять у загальноосвітніх закладах як засобу забезпечення своєчасної корекції поведінки та моральних настанов молоді;

– дефініцію поняття «громадське формування з охорони правопорядку», під яким запропоновано розуміти добровільну, неприбуткову громадську організацію, засновниками та членами якої є фізичні особи, створену відповідно до законодавства України для участі в охороні правопорядку шляхом надання допомоги державним правоохоронним органам в попередженні, профілактиці та припиненні протиправної поведінки фізичних і юридичних осіб;

– класифікацію системи принципів діяльності громадських формувань з охорони правопорядку. Доведено необхідність розглядати статус членів громадських формувань як представників та захисників суспільних і державних інтересів, які повинні виконувати свої обов'язки незалежно від політичних уподобань чи переконань та своїми діями виражати політичну неупередженість.

Запропоновано до принципів, визначених у ст. 3 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» додати принцип політичної нейтральності.

Набули подальшого розвитку:

– аргументація підходу щодо недоречності озброєння членів громадських формувань холодною та вогнепальною зброєю, обґрунтована пропозиція щодо надання їм права на отримання травматичної зброї та засобів дратівливої дії;

– напрямки посилення двох основних форм взаємодії громадських формувань з охорони правопорядку із місцевими органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, зокрема: 1) забезпечення діяльності громадських формувань з охорони правопорядку (їх легалізація, виділення коштів, приміщень, заохочення представників таких формувань, сприяння у межах своєї компетенції їх кадровому забезпеченню тощо) та 2) удосконалення заходів з боку громадських формувань щодо безпосереднього забезпечення правопорядку.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації положення та висновки можуть бути використані:

– у навчальному процесі вищих юридичних закладів освіти – при підготовці навчальних програм, відповідних курсів та спецкурсів, написанні підручників і навчальних посібників з курсу «Адміністративне право», «Правоохоронна діяльність», «Примус у публічному адмініструванні», «Правовий статус громадських формувань» та ін. у науково-дослідній роботі студентів;

– у науково-дослідній сфері – в процесі подальшого дослідження теоретико-правових питань, пов'язаних з визначенням особливостей діяльності громадських формувань з охорони правопорядку в Україні;

– у нормотворчості – при опрацюванні проектів нормативно-правових актів, здійсненні систематизації адміністративного законодавства, а також для забезпечення ефективної реалізації норм адміністративного права.

Апробація результатів дослідження. Дисертація виконана на кафедрі адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, обговорена на засіданні кафедри та рекомендована до захисту. Основні положення дослідження доповідалися і були предметом обговорення на всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Юридична осінь 2013 року» (м. Харків, 14 листопада 2013 р.), «Розвиток цивільної безпеки України в контексті євроінтеграції» (25 листопада 2015 р., м. Харків), «Науковий потенціал та перспективи розвитку юридичної науки» (м. Запоріжжя, 17–18 березня 2017 р.).

Публікації. Основні результати дисертації містяться у 5-ти наукових публікаціях в наукових фахових виданнях України, одна – в іноземному науковому періодичному виданні з юридичного напрямку, а також у тезах 3-х доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації визначаються метою, завданнями, об'єктом та предметом дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатку. Загальний обсяг роботи становить 170 сторінок, з них основний текст – 149 сторінок, список використаних джерел (167 найменувань) – 19 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дисертації, її актуальність, розкрито зв'язок із науковими програмами і планами, ступінь її наукової розробки, визначені об'єкт і предмет, мета й завдання дослідження, його наукова новизна, визначено теоретичне й загальнометодологічне підґрунтя роботи, окреслено теоретичне і практичне значення основних положень дослідження, надано інформацію про апробацію його результатів, їх публікації в наукових виданнях.

Розділ 1 «Теоретико-правові аспекти діяльності громадських формувань з охорони правопорядку в Україні» складається з трьох підрозділів, присвячених розгляду поняття громадських формувань з охорони громадського порядку, їх видів, функцій, ролі та правового статусу членів таких формувань.

У підрозділі 1.1 *«Становлення в Україні громадських формувань з охорони правопорядку, їх поняття та види»* досліджено історичний розвиток і сучасний стан громадських формувань з охорони громадського порядку. Проаналізовано норми чинного законодавства, що регулюють їх діяльність.

Досліджено сутність охорони громадського порядку. Доведено доцільність використання терміну «охорона правопорядку» як основної мети створення і функціонування громадських формувань з охорони громадського порядку, яке охоплює за своїм змістом як охорону громадського порядку, так і охорону громадської безпеки.

На підставі комплексного аналізу поняття громадських формувань з охорони правопорядку виокремлено їх суттєві ознаки та запропоновано визначення: це добровільна, неприбуткова громадська організація, засновниками та членами якої є фізичні особи, створена відповідно до законодавства України для участі в охороні громадського порядку та громадської безпеки шляхом надання допомоги державним правоохоронним органам в попередженні, профілактиці та припиненні протиправної поведінки фізичних і юридичних осіб. Виділено ознаки, за якими досліджуване громадське об'єднання відрізняється від воєнізованих та збройних формувань: 1) спосіб їх утворення; 2) такі формування не є озброєними; 3) мета їх діяльності полягає в охороні громадського порядку, а не у збройному захисті держави або нападі на підприємства, установи чи організації чи на громадян тощо; 4) такі формування не є воєнізованими, тобто для них не є притаманною структура військового типу, для якої характерні єдиноначальність, підпорядкованість, дисципліна, проведення військової або строкової чи фізичної

підготовки. Акцентовано увагу на тому, що ці ознаки частково можуть бути характерними для громадського формування, втім на відміну від воєнізованих формувань вони мають іншу природу.

Зазначено, що громадські формування з охорони правопорядку можуть бути поділені на два види залежно від специфіки виконуваних завдань: 1) загальної спрямованості (громадські формування, які створюються для участі в охороні громадського порядку, без конкретизації їх функціональної направленості); 2) спеціальної спрямованості (громадські формування, які створюються для участі в охороні громадського порядку з конкретизацією їх сфери діяльності).

У підрозділі 1.2 «Роль громадських формувань в охороні правопорядку в Україні» на підставі аналізу чинного законодавства, теоретичних здобутків та досвіду їх діяльності виділено чинники, які обумовлюють зростання ролі та значення громадських формувань з охорони правопорядку: а) необхідність удосконалення способів, форм та методів роботи їх правоохоронної діяльності; б) збільшення кількості злочинів та інших видів правопорушень, виникнення нових способів учинення протиправних діянь; в) недостатнє кількісне забезпечення висококваліфікованими фахівцями державних правоохоронних органів; г) поширення нігілістичних настроїв серед громадян.

Визначено, що члени громадських формувань надають значну допомогу правоохоронним органам, забезпечуючи законність та правопорядок, захищаючи інтереси громадян та держави в цілому. Виконуючи допоміжну функцію, вони разом із правоохоронними органами впливають на порушників, тим самим здійснюють заходи щодо протидії злочинним проявам та іншим правопорушенням. Громадські формування не є альтернативою, а мають розглядатися як певне доповнення до державної правоохоронної системи.

Запропоновано функції громадських формувань з охорони правопорядку поділяти на основну та додаткові. Основною функцією визнано охорону громадського порядку та громадської безпеки, зміст якої полягає у сприянні органам Національної поліції у здійсненні ними своїх обов'язків щодо забезпечення громадського порядку і громадської безпеки. До додаткових функцій громадських формувань з охорони правопорядку пропонується віднести: а) соціально-виховну (забезпечення розвитку соціальної активності громадян, формування активної громадської позиції); б) соціально-правову (підвищення рівня правосвідомості, поширення принципів правових відносин у суспільстві, формування правової ідеології); в) соціально-культурологічну (підвищення рівня усвідомлення норм культури, моралі та етики); г) гуманітарну (допомога населенню у разі стихійного лиха та кризових ситуацій); д) посередницьку (виконання функції проміжної ланки між політичним і громадянським суспільством).

У підрозділі 1.3 «Адміністративно-правовий статус громадських формувань з охорони правопорядку» розглянуто правове положення громадського формування з охорони правопорядку як суб'єкта адміністративного права. Проаналізовано статус членів громадських формувань, їх основні права та обов'язки, а також відповідальність.

Запропоновано розширити право членів громадських формувань брати участь у забезпеченні охорони громадського порядку не тільки разом з працівниками поліції, військовослужбовцями Державної прикордонної служби України, а й самостійно шляхом виконання конкретних доручень керівника відповідного органу Національної поліції чи підрозділу Державної прикордонної служби України, не тільки у сільській місцевості, а й на будь-якій території.

Доведено недоречність озброєння членів громадських формувань холодною та вогнепальною зброєю, запропоновано надати їм право на отримання травматичної зброї та дратівливої дії. Аргументовано недоцільність надання права членам громадських формувань на проведення самостійного огляду затриманого та його речей (за винятком обставин, які вказують на факт вчинення особою злочину або приготування до такого) та запропоновано обмежити це право шляхом уповноваження на його проведення лише за дорученням та у присутності працівника поліції.

З метою оптимізації діяльності громадських формувань з охорони громадського правопорядку надано пропозиції з удосконалення процедури перевірки якості діяльності таких формувань. З урахуванням зарубіжного досвіду пропонується проводити постійну роботу з оновлення законодавства, удосконалювати механізм доступу до спецзасобів громадян та громадських утворень, які співпрацюють з правоохоронними органами.

Зважаючи на специфіку виконуваних завдань низкою недержавних утворень, вважаємо за доцільне громадські об'єднання, які мають за мету допомагати державі підтримувати правопорядок, виділити в особливу категорію: «громадські утворення правоохоронної спрямованості».

Розділ 2 «Організаційно-правові засади діяльності громадських формувань з охорони правопорядку в Україні» складається з трьох підрозділів, у яких розглянуто питання організації діяльності громадських формувань з охорони правопорядку.

У підрозділі 2.1 «Порядок створення та припинення діяльності громадських формувань з охорони правопорядку» проаналізовано процедуру створення громадських формувань з охорони громадського порядку як юридичної особи відповідно до чинного законодавства.

Процес створення громадських формувань з охорони правопорядку поділено на три етапи: 1-й етап: ініціювання створення громадських формувань з охорони громадського порядку. На зазначеному етапі відбувається «інтелектуальне створення» формування, тобто вирішуються питання щодо доцільності та можливості його створення, назви, структури, складу тощо; 2-й етап: підготовка створення громадських формувань з охорони громадського порядку. Цей етап має на меті вчинення конкретних дій, спрямованих на створення формування; 3-й етап: легалізація громадського формування, тобто набуття статусу юридичної особи, яке відбувається шляхом проведення державної реєстрації та отриманням відповідного свідоцтва.

Проведено аналіз вимог, які висуваються до членів громадських формувань з охорони правопорядку. Доведено необхідність удосконалення порядку визначення здатності особи за своїми

діловими, моральними якостями виконувати взяті на себе зобов'язання щодо охорони правопорядку, прав і свобод громадян. Визначено значущість надання членом формування урочистої обіцянки про добровільне виконання взятого на себе громадянського обов'язку та її закріплення власним підписом як засобу, який здійснює суттєвий вплив на психологію людської діяльності та сприяє встановленню необхідних асоціативних зв'язків, спрямованих на виконання певних правил поведінки та відданості ідеалам гуманізму, безкорисливості та захисту прав громадян.

Проаналізовано позиції науковців щодо можливості членства в громадських формуваннях також громадян інших держав та осіб без громадянства. Обґрунтовано доречність встановлення обмежень щодо можливості обіймання іноземцями керівних посад у формуваннях правоохоронної спрямованості.

Зазначено, що під час створення громадських формувань з охорони правопорядку допомога та підтримка таким структурам може бути надана не тільки правоохоронними органами, а й місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування. Важливою є й допомога від інших, таких, що мають досвід роботи, громадських формувань правоохоронної спрямованості.

Під час дослідження питання щодо мінімального чисельного складу громадського формування, визначено недоречність його обмеження складом у 10 осіб. Обґрунтовано доцільність скорочення первинного складу такого формування для сільської місцевості до 5-х членів.

У підрозділі 2.2 *«Принципи діяльності громадських формувань з охорони правопорядку»* на підставі проведеного аналізу норм законодавства та досвіду функціонування різних громадських формувань з охорони правопорядку розглянуто основні принципи їх діяльності.

З метою реалізації принципу гласності в діяльності громадських формувань з охорони правопорядку запропоновано закріпити інформування громадян щодо структури формування, особового складу, даних про джерела фінансування, витрати, а також результати своєї діяльності через їх офіційні веб-сторінки в Інтернеті як обов'язкове на законодавчому рівні.

У роботі акцентовано увагу на важливості існування принципу політичної нейтральності. Аргументовано доцільність додавання цього принципу до кола принципів діяльності громадських формувань з охорони правопорядку.

Враховуючи специфіку діяльності громадських формувань та їх статус виділено основоположні принципи такої діяльності: 1) принцип гуманізму; 2) принцип законності; 3) принцип гласності; 4) принцип добровільності; 5) принцип додержання прав та свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб; 6) принцип рівноправності членів таких формувань; 7) принцип політичної нейтральності.

У підрозділі 2.3 *«Форми та методи діяльності громадських формувань з охорони правопорядку»* визначено, що ефективність функціонування громадських формувань з охорони правопорядку залежить від оптимального поєднання форм та методів їх роботи, спрямована на

виконання поставленої перед ними мети, та з дотриманням певних правил, встановлених у законодавстві.

На підставі вітчизняного законодавства, наукової літератури та практики діяльність громадських формувань з охорони правопорядку запропоновано поділяти на декілька видів: за суб'єктною ознакою: 1) односуб'єктна, тобто діяльність, яка проводиться окремим громадським формуванням на конкретно визначеній території, та 2) сумісна, тобто діяльність, яка здійснюється громадськими формуваннями у складі об'єднань таких формувань; залежно від наслідків діяльності: 1) законна або 2) протиправна (коли члени громадських формувань припускаються порушень законодавства).

Аналіз форми діяльності зазначених громадських об'єднань дозволив зробити висновок, що вона є переважно правозастосовною і полягає у діях членів такого формування, спрямованих на створення необхідних умов для забезпечення законності та правопорядку, на захист інтересів громадян та держави в цілому.

Доведено, що форми діяльності громадських формувань з охорони правопорядку зумовлені адміністративно-правовим статусом цього об'єднання як недержавного громадського інституту правоохоронної спрямованості та виявляються у змісті виконуваних ними функцій. Залежно від виду сприяння правоохоронними органам та їх мети виокремлено такі форми діяльності громадських формувань: а) інформаційна – полягає в інформуванні органів та підрозділів внутрішніх справ про вчинені або ті, що готуються, злочини, місця концентрації злочинних угруповань; б) аналітична – проведення аналізу звернень громадян, вивчення громадської думки щодо поліпшення роботи органів Національної поліції; в) профілактична – діяльність щодо виявлення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень, застосування до правопорушників заходів профілактичного впливу та контроль за їх поведінкою; г) організаційна – проведення аналізу роботи громадського формування; планування роботи громадського формування; д) безпосередньо правоохоронна (патрулювання, охорона об'єктів тощо).

У роботі розглянуто систему методів діяльності громадських формувань з охорони правопорядку, зазначено, що доцільно обрана форма діяльності громадського формування лише тоді сприятиме досягненню необхідного результату, коли їй будуть обрані відповідно оптимальні методи роботи. Визначено актуальність та необхідність проведення профілактичної роботи з запобігання правопорушенням (особливо серед молоді). Запропоновано проведення відповідних роз'яснювальних занять у шкільних закладах як засобу забезпечення своєчасної корекції поведінки та моральних настановлень молоді.

Виділено основні методи, які громадські формування з охорони правопорядку можуть використовувати під час виконання своїх обов'язків: а) переконання, б) примус, в) громадська підтримка та г) інформаційний вплив.

Розділ 3 «Взаємодія громадських формувань з охорони правопорядку з органами державної влади та місцевого самоврядування», охоплює два підрозділи, у яких досліджуються проблемні питання взаємодії громадських формувань з охорони правопорядку з правоохоронними органами, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

У підрозділі 3.1 *«Взаємодія громадських формувань з охорони правопорядку з правоохоронними органами»* визначено, що взаємодія громадських формувань з охорони правопорядку з правоохоронними органами полягає в їх взаємному впливі, який виявляється у погодженій між ними діяльності, спрямованій на виконання завдань щодо забезпечення громадського порядку і громадської безпеки. Об'єднання потенціалу громадськості та поліції є вагомим важелем підвищення ефективності діяльності цих суб'єктів щодо забезпечення цілей з підтримання правопорядку в суспільстві.

Доведено недоцільність розгляду органів Національної поліції у відносинах з громадськими формуваннями з охорони правопорядку як суб'єкта, що виконує домінуючу, тобто керівну роль (за винятком питань організації та практичного здійснення патрулювання, інших заходів з безпосереднього забезпечення правопорядку). Громадські формування з охорони правопорядку є самостійним суб'єктом, можуть контролювати дії членів правоохоронних органів в аспекті дотримання ними меж своїх повноважень. Тому така взаємодія має двосторонній характер та виключає домінування одного суб'єкта над іншим.

На підставі аналізу чинного законодавства України запропоновано виділяти два етапи взаємодії між громадськими формуваннями з охорони правопорядку та поліцією: 1) під час створення (припинення діяльності) формування та 2) безпосередньо під час здійснення своєї діяльності.

У дисертації досліджено основні форми взаємодії поліції та громадських формувань з охорони правопорядку. Визначено, що щоденна діяльність громадських формувань з охорони правопорядку відбувається у взаємодії з поліцією шляхом: 1) організації та планування їх спільної діяльності; 2) спрямування та проведення спільно запланованих заходів; 3) координації сумісних дій та створення спільних робочих груп; 4) обміну інформацією та 5) взаємного контролю діяльності. Зазначено, що члени громадських формувань з охорони правопорядку взаємодіють також з іншими правоохоронними органами. Перш за все це стосується органів рибоохорони та державної лісової охорони, визначено напрями такої взаємодії.

Запропоновано доповнити ст. 16 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» щодо термінів подання повідомлень і звітів керівників зазначених формувань – такі звіти мають бути заслуховувані місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування та органами Національної поліції не рідше одного разу на рік та оприлюднені у засобах масової інформації.

Суттєвою перешкодою в налагодженій взаємодії органів Національної поліції і громадських формувань з охорони правопорядку визнано відсутність єдиної нормативної бази. Внесена пропозиція

затвердити Інструкцію з питань взаємодії органів Національної поліції з громадськими формуваннями з охорони правопорядку з метою сприяння поліпшенню стану охорони громадського порядку, профілактики правопорушень та налагодженню ефективності сумісної роботи таких суб'єктів.

У підрозділі 3.2 «Взаємодія громадських формувань з охорони правопорядку з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування» на підставі дослідження чинного законодавства встановлено, що місцева державна адміністрація та органи місцевого самоврядування є важливими органами опосередкованого забезпечення законності і правопорядку в державі, які також мають право залучати до своєї діяльності членів громадських формувань з охорони правопорядку з метою підвищення її ефективності та результативності. Виділено два рівні взаємодії громадських формувань з охорони правопорядку та органів місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування: 1) відносно забезпечення місцевими органами влади діяльності громадських формувань з охорони правопорядку (їх легалізація, виділення коштів, приміщень, заохочення представників таких формувань, сприяння у межах своєї компетенції їх кадровому забезпеченню тощо), та 2) безпосередні дії з боку громадських формувань з охорони правопорядку щодо забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на підконтрольних органам місцевої влади територіях. Визначено відмінності повноважень місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів щодо здійснення координації діяльності громадських формувань з охорони правопорядку.

Для реалізації цілей і завдань громадських формувань та оптимізації взаємодії між органами місцевої влади та громадськими формуваннями з охорони правопорядку запропоновано ввести в структурі місцевого органу влади посаду інструктора з питань роботи з цими формуваннями як обов'язкову (або ж покласти такий обов'язок на керівника одного з підрозділів органу влади).

Запропоновано запровадити рейтингову систему оцінки діяльності громадських формувань на рівні всієї країни. При цьому результати такого оцінювання мають оприлюднюватися на офіційних сторінках органів виконавчої влади, що забезпечить прозорість та постійний моніторинг діяльності таких формувань для громадськості, а також змагальний характер виконання їх функцій, що сприятиме зміцненню їх авторитету та поваги у сфері забезпечення правопорядку та забезпечить відсіювання громадських формувань з охорони правопорядку, які були створені лише формально та не виконують своїх обов'язків.

ВИСНОВКИ

У результаті наукового дослідження здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення завдання, яке полягає розробці нових підходів до розуміння організаційно-правових засад діяльності громадських формувань з охорони правопорядку з формуванням науково обґрунтованих

рекомендацій з удосконалення вітчизняного законодавства з питань їх функціонування. Головним теоретичним і прикладним надбанням роботи є такі висновки:

1. Обґрунтовано доцільність використання поняття «охорона правопорядку» як основної мети створення і функціонування громадських формувань з охорони громадського порядку, яке охоплює за своїм змістом як охорону громадського порядку, так і охорону громадської безпеки. Виокремлено суттєві ознаки і сформульовано визначення громадських формувань з охорони правопорядку (добровільна, неприбуткова громадська організація, засновниками та членами якої є фізичні особи, створена відповідно до законодавства України для участі в охороні громадського порядку та громадської безпеки шляхом надання допомоги державним правоохоронним органам в попередженні, профілактиці та припиненні протиправної поведінки фізичних і юридичних осіб).

2. Громадські формування з охорони правопорядку диференційовано залежно від мети створення (1) громадські формування, утворені для реалізації особистих (власних) потреб громадян (культурні, вікові, професійні, творчі та ін.), не пов'язаних з підтриманням правопорядку; 2) громадські формування правоохоронної спрямованості, основною метою яких є допомога правоохоронним та іншим державним структурам підтримувати правопорядок) та залежно від специфіки виконуваних завдань (1) загальної спрямованості (громадські формування, які створюються для участі в охороні громадського порядку, без конкретизації їх функціональної направленості); 2) спеціальної спрямованості (громадські формування, які створюються для участі в охороні громадського порядку з конкретизацією їх сфери діяльності).

3. Функції громадських формувань з охорони правопорядку поділено на основну (охорона громадського порядку та громадської безпеки, зміст якої полягає у сприянні органам Національної поліції у здійсненні ними своїх обов'язків щодо забезпечення громадського порядку і громадської безпеки) та додаткові: а) соціально-виховну; б) соціально-правову; в) соціально-культурологічну; г) гуманітарну; д) посередницьку.

4. Проаналізовано адміністративно-правовий статус громадських формувань з охорони правопорядку, визначено права та обов'язки членів таких формувань. Запропоновано розширити право членів громадських формувань брати участь у забезпеченні охорони громадського порядку не тільки разом з працівниками поліції, військовослужбовцями Державної прикордонної служби України, а й самостійно шляхом виконання конкретних доручень керівника відповідного органу Національної поліції чи підрозділу Державної прикордонної служби України, не тільки у сільській місцевості, а й на будь-якій території. Доведено недоречність озброєння членів громадських формувань холодною та вогнепальною зброєю, запропоновано надати їм право на отримання травматичної зброї та дратівливої дії. Висловлено пропозиції щодо відповідальності членів громадських формувань з охорони правопорядку (внести зміни до ст. 365 КК, відповідно до яких відповідальність за перевищення влади або службових повноважень може наставати не лише для працівника правоохоронного органу, а й для

члена громадського формування під час виконання своїх повноважень щодо охорони громадського правопорядку. А також посилити кримінальну відповідальність членів громадських формувань за злочини, які ними можуть бути вчинені під час реалізації повноважень з охорони громадського правопорядку).

5. Визначено основні принципи діяльності громадських формувань з охорони правопорядку такої діяльності: 1) принцип гуманізму; 2) принцип законності; 3) принцип гласності; 4) принцип добровільності; 5) принцип додержання прав та свобод людини і громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб; 6) принцип рівноправності членів таких формувань; 7) принцип політичної нейтральності.

6. Процес створення громадських формувань з охорони правопорядку поділено на три етапи: 1) ініціювання створення громадського формування з охорони правопорядку; 2) організаційно-технічна підготовка створення громадського формування з охорони правопорядку; 3) легалізація громадського формування, тобто набуття статусу юридичної особи. З метою оптимізації діяльності громадських формувань з охорони громадського правопорядку надано низку пропозицій з удосконалення процедури перевірки якості діяльності таких формувань. З урахуванням зарубіжного досвіду пропонується проводити постійну роботу з оновлення законодавства, удосконалювати механізм доступу до спецзасобів громадян та громадських утворень, які співпрацюють з правоохоронними органами. Запропоновано навчання членів громадських формувань проводити таким чином, щоб в разі організації муніципальної поліції член громадського формування міг би з мінімальним обсягом додаткової підготовки стати до лав цієї служби, а також ввести спрощену систему тестування кандидатури у члени громадського формування правоохоронної спрямованості, на кшталт тестування майбутніх поліцейських. Внесено пропозицію доручити роботу з удосконалення правової підготовки членів громадських формувань правоохоронної спрямованості юридичним вищим навчальним закладом України.

7. Діяльність громадських формувань з охорони правопорядку поділено на декілька видів: за суб'єктною ознакою (1) односуб'єктна, тобто діяльність, яка проводиться окремим громадським формуванням на конкретно визначеній території, та 2) сумісна, тобто діяльність, яка здійснюється громадськими формуваннями у складі об'єднань таких формувань) та залежно від наслідків діяльності (1) законна або 2) протиправна (коли члени громадських формувань припускаються порушень законодавства).

8. Діяльність громадських формувань з охорони правопорядку є, переважно, правозастосовною і полягає у діях членів такого формування, спрямованих на створення необхідних умов для забезпечення законності та правопорядку, на захист інтересів громадян та держави в цілому. Виокремлено форми такої діяльності залежно від виду сприяння правоохоронними органам та їх мети: а) інформаційна, б) аналітична, в) профілактична, г) організаційна, д) безпосередньо правоохоронна.

Виділено основні методи, які громадські формування з охорони правопорядку можуть використовувати під час виконання своїх обов'язків: а) переконання, б) примус, в) громадська підтримка та г) інформаційний вплив.

9. Взаємодію громадських формувань з охорони правопорядку з правоохоронними органами розглянуто з точки зору здійснення взаємного впливу, який виявляється у погодженій між ними діяльності, спрямованій на виконання завдань щодо забезпечення громадського порядку і громадської безпеки. Виділено два етапи такої взаємодії: 1) під час створення (припинення діяльності) формування та 2) безпосередньо під час здійснення своєї діяльності, під час якої відбувається: а) організація та планування їх спільної діяльності; б) спрямування та проведення спільно запланованих заходів; в) координація сумісних дій та створення спільних робочих груп; г) обмін інформацією та 5) взаємний контроль діяльності.

10. Доведено, що об'єднання потенціалу громадськості та поліції, органів місцевої влади може стати вагомим важелем підвищення ефективності діяльності цих суб'єктів щодо забезпечення цілей з підтримання правопорядку в суспільстві, а координація надасть взаємовідносинам працівників поліції і членів громадських формувань стійкого цілеспрямованого характеру, забезпечить оптимальний розподіл функцій щодо здійснення правоохоронної діяльності, єдність стратегічних та тактичних дій. Запропоновано затвердити Інструкцію з питань взаємодії органів Національної поліції з громадськими формуваннями з охорони правопорядку з метою сприяння поліпшенню стану охорони громадського порядку, профілактики правопорушень та налагодженню ефективності сумісної роботи таких суб'єктів.

11. Виділено основні напрями взаємодії місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських формувань з охорони правопорядку: легалізація громадських формувань з охорони правопорядку; планування та здійснення спільних заходів щодо охорони громадської безпеки та громадського порядку; проведення спільної роботи, пов'язаної з розробленням та здійсненням заходів щодо підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях; спільна участь у вирішенні питань проведення виборів і референдумів та адміністративно-територіального устрою; здійснення спільних заходів щодо соціальної адаптації осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк; створення спільних груп для забезпечення врахування громадської думки у формуванні та реалізації державної політики; здійснення двостороннього інформування та контролю. Для реалізації цілей і завдань громадських формувань та оптимізації взаємодії між органами місцевої влади та громадськими формуваннями з охорони правопорядку запропоновано ввести в структурі місцевого органу влади посаду інструктора з питань роботи з цими формуваннями як обов'язкову (або ж покласти такий обов'язок на керівника одного з підрозділів органу влади).

12. Запропоновано запровадити рейтингову систему оцінки діяльності громадських формувань на рівні всієї країни. При цьому результати такого оцінювання мають оприлюднюватися на офіційних сторінках органів виконавчої влади, що забезпечить прозорість та постійний моніторинг діяльності таких формувань для громадськості, а також змагальний характер виконання їх функцій, що сприятиме зміцненню їх авторитету та поваги у сфері забезпечення правопорядку та забезпечить відсіювання громадських формувань з охорони правопорядку, які були створені лише формально та не виконують своїх обов'язків.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Слободенюк І. В. Громадські формування правоохоронної спрямованості в Україні. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*: зб. наук. пр. 2013. № 28. С. 508–513.
2. Слободенюк И. Сущность общественных формирований по охране правопорядка. *Leges vitae*. 2016. N 2/2. С. 136–139.
3. Слободенюк І. В. Принципи діяльності громадських формувань з охорони правопорядку. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*: зб. наук. пр. 2016. № 32. С. 280–289.
4. Слободенюк І. В. Порядок створення громадських формувань з охорони правопорядку. *Науковий вісник публічного та приватного права*: зб. наук. пр. 2016. № 5. С. 225–229.
5. Слободенюк І. В. Взаємодія громадських формувань з охорони громадського порядку з органами національної поліції. *Адміністративне право і процес*: науково-практичний журнал. 2017. № 4 (18). С. 72–81.

Наукові праці, в яких відображена апробація матеріалів дослідження:

1. Слободенюк І. В. Проблеми участі громадськості в правоохоронній діяльності. *Юридична осінь 2013 року*: зб. тез доп. та наук. повідомл. учасн. всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів (Харків, 14 листоп. 2013 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". Харків: Право, 2013. С. 99–101.
2. Слободенюк І. В. Застосування спеціальних засобів самооборони членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону. *Розвиток цивільної безпеки України в контексті євроінтеграції*: зб. наук. праць за матеріалами II Міжнар. наук.-практ. круглого столу (25 листопада 2015 року, м. Харків). Харків: Плеяда, 2015. С. 78–80.
3. Слободенюк І. В. Громадські формування з охорони громадського порядку та органи національної поліції: проблеми взаємодії. *Науковий потенціал та перспективи розвитку юридичної науки*: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 17–18 березня 2017 року). Запоріжжя: ЗНУ, 2017. С. 82–85.

Слободенюк І. В. Організаційно-правові засади діяльності громадських формувань з охорони правопорядку. — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». — Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2018.

Дисертацію присвячено вивченню організаційно-правових засад діяльності громадських формувань з охорони правопорядку, визначено поняття та види таких формувань, з'ясовано їх адміністративно-правовий статус. Розглянуто порядок створення та припинення діяльності громадських формувань з охорони правопорядку, досліджено принципи, форми та методи їх роботи. Розглядаються проблеми взаємодії громадських формувань з охорони правопорядку з органами державної влади та місцевого самоврядування.

Проаналізовано нормативно-правові акти, що регламентують діяльність громадських формувань з охорони громадського порядку. Виявлено законодавчі прогалини, що визначають основи їх функціонування. На підставі проведених наукових пошуків сформульовано пропозиції з удосконалення законодавства щодо забезпечення громадського правопорядку в Україні.

Ключові слова: громадські об'єднання, громадські формування з охорони громадського порядку, охорона громадського порядку, правоохоронна діяльність, правопорядок, громадська безпека.

Слободенюк И. В. Организационно-правовые основы деятельности общественных формирований по охране правопорядка. - Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «Административное право и процесс; финансовое право, информационное право». - Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Министерство образования и науки Украины, Харьков, 2018.

Диссертация посвящена изучению организационно-правовых основ деятельности общественных формирований по охране правопорядка, определено понятие и виды таких формирований. Рассмотрено правовое положение общественного формирования по охране правопорядка как субъекта административного права. Проанализированы статус членов общественных формирований, их основные права и обязанности, а также ответственность. Даны предложения по совершенствованию процедуры проверки качества деятельности общественных формирований.

Проанализированы процедуры создания и прекращения общественных формирований по охране общественного порядка как юридического лица в соответствии с действующим

законодательством. Проведен анализ требований, предъявляемых к членам общественных формирований по охране правопорядка. Исследованы принципы, формы и методы их работы.

Рассматриваются проблемные вопросы взаимодействия общественных формирований по охране правопорядка с правоохранительными органами, органами исполнительной власти и органами местного самоуправления. Выделены формы и этапы такого взаимодействия.

Проанализированы нормативно-правовые акты, регламентирующие деятельность общественных формирований по охране общественного порядка. Выявлено законодательные пробелы, определяющие основы их функционирования. На основании проведенных научных изысканий сформулированы предложения по совершенствованию законодательства по обеспечению общественного правопорядка в Украине.

Ключевые слова: общественные объединения, общественные формирования по охране общественного порядка, охрана общественного порядка, правоохранительная деятельность, правопорядок, общественная безопасность.

Slobodenyuk I.V. Organizational and legal principles of activity of public formations for protection of law and order. – Qualifying scientific work as a manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of Candidate of Legal Sciences on the speciality 12.00.07 "Administrative law and process; financial right; informative right". Yaroslav Mudryi National Law University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2018.

The study of the organizational and legal principles of the activities of public formations for protection of law and order are considered in the dissertation, the concepts and types of such formations, their administrative and legal status are defined. The order of creation and termination of activity of public formations in the protection of law and order is examined; principles, forms and methods of their work are investigated. The problems of interaction of public formations on the protection of law and order with state authorities and local self-government are researched.

Regulatory legal acts that regulate activities of public formations for protection of law and order are analyzed. Legislative omissions that regulate the basics of their functioning are identified. On the basis of scientific research proposals to improve the legislation that regulates the on the provision of public law and order in Ukraine

Key words: public organizations, public formations for protection of law and order, protection of public order, law enforcement activity, law and order, public safety.

Відповідальний за випуск
к. ю. н., доц. Соловйова О. М.

Підписано до друку 16.04.2018 р. Формат 60x90/16
Папір офсетний. Віддруковано на різнографі.
Умовн. друк. арк. 0,7. Облік. вид. арк. 0,9.
Тираж 120 прим. Зам. № 141

Друкарня
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77.